
A KISS LAJOS-DÍJ 2010. ÉVI NYERTESE: DR. FARKAS TAMÁS

A Kiss Lajos-díj alapító okirata szerint a díj odaítélésére 2 vagy 3 évenként kerülhet sor. A díjat a kuratórium első ízben 2006-ban, második alkalommal pedig 2008-ban osztotta ki, s úgy ítélte meg, hogy az azóta eltelt két év során a magyar történeti névkutatás általában is, és az egyes kutatói teljesítményekre nézve is olyan jelentős eredményeket mutatott fel, hogy a díj kiadása 2010-ben ismét minden tekintetben indokolttá vált.

A kuratórium – mérlegelve a történeti névkutatásban felmutatott teljesítményeket – egyhangú véleménnyel úgy döntött, hogy a Kiss Lajos-díjat 2010-ben dr. Farkas Tamásnak, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszéke adjunktusának ítéli oda az alábbi indokok alapján.

Farkas Tamás, aki 2010-ben tölti be 40. életévét, a magyar névkutatók középgenerációjának fiatalabb rétegébe tartozik. Tudományos munkássága mintegy másfél évtizedet ölel fel, s eredményei alapján a szakterület legkiválóbb szakemberei közé tartozik.

Farkas Tamás termékeny szerző: több önálló és társszerzőségben írott könyve, 30 tanulmánya, tucatnyi ismertetése s emellett jó néhány kisebb dolgozata jelent meg. Tudományos érdeklődésének középpontjában a névkutatás áll, amelynek több részterületéről is tett közzé tanulmányokat. Foglalkozott névelméleti kérdésekkel, írt többek között különleges névtípusokról (például a szlengben köznevesülő nevekről, a cserkészcsapatok névadásáról), a tulajdonnevek fordításának kérdéseiről, a névmágia jelenségéről. A helynevek köréből kiváló etimológiákat közölt a háromszéki *Kilyén* és *Szotyor* településnevekről, e falvak teljes hely- és személynévanyagát pedig (Zántó Edinával közösen) a Magyar Névtani Dolgozatok 202. számaként tette közzé.

Fő kutatási területe a személynemekhez kapcsolódik: a névfajtának minden rétege, típusa érdeklí, legtöbb írása azonban a családnemek köréhez kapcsolódik. Közéltésmódját a történeti aspektus mellett a komplexitás jellemzi leginkább. Kiváló filológiai érzék, az előzményirodalom magabiztos ismerete és tisztelete, ugyanakkor kritikus kezelése tűnik ki munkáiból. Legtöbb írása a magyarországi családnév-változtatások témáját dolgozza fel: 10 tanulmánya mellett ezt tárgyalja legújabbban megjelent könyve is, amely „Családnév-változtatás Magyarországon. A névváltoztatások tényezői és története a 20. század második felében” címen az Akadémiai Kiadónál a Nyelvtudományi Értekezések 159. számaként jelent meg 2009-ben. E munkájával egyértelművé vált, hogy Farkas Tamás e szakterületnek a legkiválóbb hazai képviselője.

Publikációinak fontos hatása van a hazai tudományosságban: műveire sokan, sok helyen hivatkoznak. E hatást elősegíti, hogy munkái fontos fórumokon, rangos folyóiratokban, fajsúlyos konferenciakötetekben jelennek meg. Írásaival – noha a névkutatás még mindig erősen nemzeti jellegű tudománynak számít – a nemzetközi tudományosság porondjára is kilépett, több tanulmányt publikált angol, illetve német nyelven. Ezt a törekvését mutatja az is, hogy a két legutóbbi nemzetközi névtani kongresszuson, 2005-ben Pisában, 2008-ban pedig Torontóban előadással vett részt. Emellett rendszeres szereplője a hazai tudományos tanácskozásoknak is: összesen eddig mintegy 15 fontosabb konferencián vett részt. 2007-ben nagy sikerű konferenciát szervezett a magyar családnév-változtatások

kérdéseiről, amelynek gazdag anyagát társszerkesztőként – Kozma Istvánnal közösen – impozáns kötetbe szerkesztette (A családnév-változtatások története időben, térben, társadalomban. Bp., 2009). 2004-től vezeti a magyarországi hivatalos családnév-változtatások vizsgálatára alakult interdiszciplináris kutatócsoportot is. Sikeres kutatómunkáját több pályázati támogatással is elismerték különféle szakmai bizottságok: három sikeres OTKA-pályázatnak volt témavezetője, emellett elnyerte a Bolyai János kutatói ösztöndíjat, 2004-ben pedig a Gombocz Zoltán-émlékérmet ítelték oda neki.

Farkas Tamás szerkesztőként is évek óta szolgálja a magyar névkutatást: a Névtani Értesítőnek 2003 óta társszerkesztője, 2005-től pedig a szerkesztője. Fontos szerepe van abban, hogy a Névtani Értesítő mára igazán rangos, nemzetközileg is ismert névtani főrummá vált. 2005-től ellátja a Magyar Nyelvtudományi Társaság titkári feladatait is.

A névkutatás témaköre megjelenik Farkas Tamás oktatómunkájában is, aki 1997 óta tanít az ELTE fent említett tanszékén, előbb tanársegédi, 2005-től pedig egyetemi adjunktusi beosztásban. Szakdolgozatokat, újabban doktori témákat is irányít, több doktori védésen vett részt opponensként, illetve bizottsági tagként.

Amint azt a fentiek mutatják, dr. Farkas Tamás kutatói pályája igen színvonalas és eredményes munkát takar, s emellett a jelölt még jelentős tudományos szervezési feladatokat is ellát a magyar nyelvtudomány, különösképpen a névkutatás terén. Ezek alapján döntött úgy a Kiss Lajos-díj kuratóriuma, hogy 2010-ben e tudományos díjat neki ítéli oda.

Debrecen, 2010. június 2.

Dr. Hoffmann István
a kuratórium elnöke

Dr. Nyirkos István
a kuratórium tagja

Orosz László
a kuratórium tagja

Dr. Solymosi László
a kuratórium tagja

ISTVÁN HOFFMANN, **The 2010 winner of Lajos Kiss Prize: Dr Tamás Farkas**

The Lajos Kiss Prize, awarded every 2 or 3 years since 2006, is considered to be a highly prestigious award for young onomasticians. The 2010 winner of the prize is Dr Tamás Farkas, senior lecturer in the Department of Hungarian Linguistics and Finno-Ugric Studies of Eötvös Loránd University, Budapest. He earned this award for his contribution to Hungarian Onomastics, especially in research on personal names.